

Вовк Богдан Іванович,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сучасна система професійної освіти України вимагає впровадження нових підходів до підготовки педагогів професійного навчання здатних здійснювати позитивний вплив на оновлення освітніх процесів, удосконалення освітніх програм, планів, методик і навчальних матеріалів. Заклади вищої освіти відіграють ключову роль у формуванні, розвитку інтелектуального капіталу, оскільки вони безпосередньо формують людський потенціал суспільства. Їх основним завданням є підготовка фахівців, здатних впроваджувати та адаптувати нововведення, що забезпечує конкурентоспроможність як національної системи освіти, так і конкретних навчальних закладів.

Педагоги професійного навчання відіграють особливу роль у розвитку суспільства, і важливим аспектом їхньої підготовки є розвиток суб'єктної позиції, що передбачає високу мотивацію та здатність до самовдосконалення. Це пояснює підвищену увагу як зарубіжних, так і вітчизняних науковців до питань професійної мотивації як ключового показника розвитку суб'єктності майбутніх педагогів професійного навчання.

Проблематика мотивації та мотивів поведінки в діяльності є однією з ключових у педагогіці, психології, методиці що зумовлює її тривале та інтенсивне дослідження. Це пояснює значну кількість наукових праць, присвячених цьому питанню, серед яких вагоме місце займають наукові праці як вітчизняних, так і зарубіжних учених, таких як Т. Самусь, В. Ковальчук, Л.Бондар, Б. Вовк, В. Опанасенко, Є. Маринченко, Г. Ігнатенко, П.Лузан, А. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. МакКлелланд та інші.

Згідно з дослідженнями Л.Бондар, навчальна мотивація – це комплекс мотивів, що стимулюють студентів до участі в освітньому процесі, пояснюють їхню активність у навчанні. Ефективність навчання та формування професійних компетенцій залежать від структури мотивації та основних мотивів. Мотивація є змінною, що важливо враховувати для розуміння ієрархії мотивів у навчальній діяльності та можливостей їхнього впливу [2].

Джерела літератури [3,4,5] підтверджують важливість мотивації в освітній діяльності як співвідношення внутрішньої активності особистості та цілей, яких вона прагне досягти. Мотивація є ключовим компонентом у підготовці студентів, оскільки вона спонукає до роботи, сприяючи досягненню визначених цілей. Основою навчальної мотивації є потреба, яка стимулює пізнавальну активність та готовність до засвоєння нових знань. Практична мотивація зосереджена на практичній цінності навчання і досягненні матеріального благополуччя в майбутньому. Професійна мотивація, в свою чергу, відображає прагнення молодого спеціаліста вдосконалюватися у своїй майбутній професії та ставати кваліфікованим фахівцем. Таким чином, успішне впровадження всіх елементів навчальної діяльності сприяє постійному підвищенню якості підготовки педагогічних кадрів для сфери професійної освіти України.

Інтерес до вивчення мотивації студентів як рушійної сили в освітньому процесі закладів вищої освіти обумовлений необхідністю виявлення чинників впливу на особистість. Це включає дослідження динамічних, енергетичних та смислотворчих закономірностей, які визначають співвідношення між активізаційними і змістовими детермінантами особистості.

На основі результатів експериментального дослідження, спрямованого на аналіз мотиваційної сфери студентів I та IV курсів спеціальності 015.37 Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології, що включало 59 учасників, ми виявили спільні мотиви освітньої діяльності. До них

належать прагнення стати висококваліфікованими педагогами професійного навчання, здобути глибокі і міцні знання, отримати диплом, забезпечити успішність у майбутній професійній діяльності та отримати інтелектуальне задоволення. Крім того, спостерігається тенденція до співпраці та самоствердження в праці, що формує потенціал для саморозвитку особистості майбутнього педагога професійного навчання.

Було виявлено, що для студентів першого курсу характерні мотиви соціальної ідентифікації, соціальної значущості праці, а також комунікативні й науково-пізнавальні мотиви. Проте, професійна мотивація на даному етапі здобуття освіти є менш вираженою у порівнянні з мотивацією студентів випускного курсу.

Як зазначає І. Бех, сучасна освітня сфера відзначається невпинним розвитком нових ідей, концепцій та підходів, що стосується як теоретичних аспектів, так і педагогічної практики. Освітнє середовище все більше заповнюється принципами гуманізму та демократизації, що робить розвиток особистості з високими духовними та інтелектуально-творчими потенціалами головною метою педагогічної діяльності закладів освіти.

Таким чином, сучасна система професійної освіти України стикається з нагальною потребою вдосконалення підходів до підготовки педагогів, здатних сприяти оновленню освітнього процесу та підвищенню якості навчання. Ключовим фактором у цьому процесі є мотивація майбутніх фахівців, яка визначає їхню активність та успішність у професійній діяльності. На основі дослідження мотиваційних пріоритетів студентів спеціальності "Професійна освіта" виявлено, що мотивація досягнення, особиста самореалізація та соціальна значущість є важливими елементами розвитку суб'єктності педагогів. Ці висновки свідчать про необхідність інтеграції навчальних програм з акцентом на особистісний розвиток та професійну мотивацію, що забезпечить конкурентоспроможність національної системи освіти.

Список використаної літератури

1. Бех І. Принципи інноваційної освіти. *Освіта та управління*. 2005. № 3–4. С. 7–21.
2. Бондар Л., Литвинчук Н. Мотивація навчальної діяльності студентів Як провідний чинник підготовки майбутніх фахівців. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія» : науковий журнал. Острог. 2020. № 11. С. 67–71.*
3. Вовк Б. І. Мотиваційна складова самоосвіти майбутніх викладачів практичного навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кіровоград, 2016. № 147. С. 184–189.
4. Занюк С.С. Психологія мотивації: навчальний посібник. К.: Либідь, 2002. 304 с.
5. Котикова О.І. Система управління якістю підготовки фахівців у вищих навчальних закладах України. *Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2012. С. 36-40.